COM AFECTA LA PERCEPCIÓ DE LA CORRUPCIÓ POLÍTICA A LA MORAL FISCAL DELS CIUTADANS?

Carles Ténez Martí

Grau en Sociologia

Universitat Autònoma de Barcelona

Introducció

El frau fiscal és una de les grans problemàtiques dels Estats del Benestar. A Espanya, una cinquena part de la economia escapa de la regulació de les institucions.

La moral fiscal es refereix al grau de motivació intrínseca dels contribuents per pagar impostos. Es veu afectada, entre altres, per la confiança dipositada en les institucions polítiques.

Els casos de corrupció política han tingut una alta presència a l'agenda dels mitjans de comunicació durant els últims anys.

Quina incidència té la percepció de la corrupció en la moral fiscal? Quin perfil d'individus és més susceptible de presentar una moral fiscal baixa a causa de la percepció d'unes institucions polítiques corruptes?

Hipòtesis

- El tractament informatiu que es realitza d'aquest tipus de casos contribueix a una percepció d'elevada corrupció política.
- La percepció d'unes institucions polítiques corruptes només pot afectar de manera negativa a la moral fiscal dels ciutadans.
- El capital cultural i l'estatus laboral determinen el grau de rellevància que pren la percepció de la corrupció en la construcció de la moral fiscal.

Metodologia

8 entrevistes semi-estructurades a diferents perfils en funció de la seva edat, així com el seu estatus i trajectòria laboral.

↓

Visualització de portades sobre casos de corrupció per tal de despertar més fàcilment les opinions.

Plantejament de situacions hipotètiques i d'afirmacions davant les quals cal mostrar el grau d'acord o desacord.

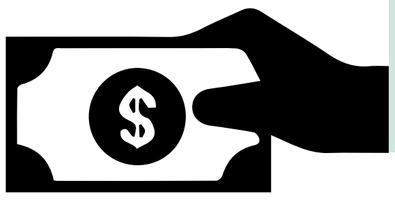

Resultats

La sensació general és la d'una alta i generalitzada corrupció dins de la classe política, especialment entre els alts càrrecs.

Una gran quantitat d'informacions sobre corrupció arriben de forma molt freqüent als ciutadans a través dels mitjans de comunicació analògics i digitals. Aquestes informacions estan també molt presents en diferents àmbits de relació entre individus i grups.

La manera general d'informar-se sobre aquestes notícies és força superficial i amb una notable falta d'anàlisi crític.

Les persones amb baixa moral fiscal són aquelles que perceben una falta d'equitat en la balança fiscal personal, és a dir, que pensen que existeix una situació injusta en relació al que aporten i reben del sector públic.

No s'ha pogut determinar en aquest estudi si aquesta percepció està relacionada amb un perfil sociodemogràfic concret.

En alguns casos es relaciona de manera directa la corrupció política amb el deteriorament de l'Estat del Benestar.

Conclusions

La percepció d'aquesta alta i generalitzada corrupció no només es deu al tractament mediàtic que se'n realitza, sinó també a la manera superficial d'informar-se per part dels ciutadans.

Tot indica que la percepció de la corrupció no es pot entendre com un element aïllat que causi una baixa moral fiscal. Només es produeix aquesta relació quan es percep que la corrupció política està afectant al benestar i economia individual o de l'entorn més proper.

En termes de confiança en les institucions, el principal causant d'una baixa moral fiscal és la percepció d'injustícia fiscal, de falta d'equitat en la balança fiscal personal.

Referències

Giachi, Sandro (2014). "Dimensiones sociales del fraude fiscal: confianza y moral fiscal en la España contemporánea". Revista Española de Investigaciones Sociológicas,145:73-98.

Villoria, M.; Jiménez, F. (2012). La corrupción en España (2004-2010): datos, percepción y efectos. Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 138: 109-134.

Noguera, J.; Miguel, F. J.; Tapia, E.; Llácer, T. (2014). "Tax Compliance, Rational Choice, and Social Influence: An Agent-Based Model". Revue Française de Sociologie, 55: 765-804.

María-Dolores, R., Alarcón, G. y Garre, E. (2010). "Tax Morale in Spain: A Study into Some of Its Principal Determinants". Economic Analysis & Policy 381:855-876.